

האשה שלום פרק חמשה עשר יבמות

קיו.

עין משפט
נר מצוה

(א) [כתובות ג.], (ב) הש"ל,
(ג) גיטין כג: לעיל כה,
(ד) [ז"ל והא תנא ועיין
מו"ק ד"ה והלן] (ה) [ז"ל
דמנו"א] (ו) מהש"ל הגיה
דהת"י (ז) [וע"ע מוס'
כתובות ג. ד"ה שאין אלי
וכי' וע"ע מוס' גדה י':
ד"ה מאי ללו?]

תורה אור השלם

1. וְהָיָה הַכּוּר אֲשֶׁר
תִּלְדוּ יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו
הַחַי וְלֹא יִמָּוְחָ שְׂמוֹ
מִיִּשְׂרָאֵל; דברים כה ו
2. כַּפְּיִם הַפְּגוּיִם לְפָנָיו כַּן
לֵב הָאֲדָמָה לְאָדָם:
משלי כו יט

הגהות הב"ח

(א) גבי' או דלמא משום
דלא ידעה: (ב) שם שית
היון וכו' לגירסנא (דבי
שאלו) תא"מ וי"צ ס"א
דאימא: (א) רשי' ד"ה
ורבנן וכו' גם הוא אהבו
ל"ל ומית' זה ממחך:

תוס' חד מקמאי

ומנסבא. איבעיא להו
בת חמיה נאמנת לומר
מת בעלה או לא. בעו
במעריבא חמיה הבאה
לאחר מבן מהו. הני תרי
בעיי' לא איפשיטו
ולחומרא עבדינן:

מוסף רש"י

מה בין גט למיתה.
דלמיתה לא מהימנין ואגו
מהימנין [גישו' ב.ג.].
שהכתב מוכיח. ולאו
עלה ממעני כל קר' וע"ע
כה"ל.

שאינ האחיין נכנסין לנחלתו של בעלה על פיה. דלמננא אמר ע"פ
שנים עדים (דברים יט) ולגבי נשואין דידה הוא דלוקינו רבנן משום
עיגונא: **כשתשאי לאחר.** והרי נשאת: **גבי' לנחלה.** וזה שנחלת
אחיו כדאמר בפרק החולץ (לעיל ט). הכונס את יבמתו וזה כנסי

וחזרו ב"ה להורות כב"ש. והא דאמר צ"ה האשה שנפלו (כתובות פא.
(טו) גבי ולימא אח' אני יורש אשתו איני קובר ואי משום
כתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים וחיי מאן שמעת ליה דאית
ליה מדרש כתובה בית שמאי הא אית להו שטר העומד לגבות כגבוי

דמי ומאי קושיא דלמא אפילו צ"ה
נינהו דהודו להו וי"ל דצ"ה לא חזרו
זהם מטעם מדרש כתובה אלא
מטעם קל וחומר א"כ התם דחויא
בעלמא הוא דמוקי כבית שמאי
ולמסקנא^י דהדר אתי שפיר כבית
הלל וי"מ ללא דרשי צ"ה מדרש
כתובה כל כך כמו צ"ש ולא יתכן דאי
מסתבר לדרשו ככתובות כמו הכא
אמאי לא דרשי ליה צ"ה ואי לא
מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' צ"ש:
בית הדר' ב. ומינה וכו' נחלקו

«שאינ האחיין נכנסין לנחלה על פיה אמרו
להם בית שמאי והלא מספר כתובה נלמוד
שהוא כותב לה^ה שאם תנשאי לאחר תמלי
מה שכתוב ליכי ויחזרו בית הלל להורות
כדברי ב"ש: **גבי' אמר רב חסדא** ג'נתייבמה
יבמה נכנס לנחלה על פיה הם דרשו מדרש
כתובה אנו לא נדרוש מדרש תורה ויקום
על שם אחיו אמר רחמנא והרי קם אמר רב
נחמן יבאת לבית דין ואמרה מת בעלי
התירוני להנשא מתירין אותה להנשא
ונותנין לה כתובתה תנו לי כתובתי אף
להנשא אין מתירין אותה מאי טעמא אדעתא
דכתובה אתאי איבעיא להו התירוני להנשא
ותנו לי כתובתי מהו כיון דאמרה כתובתה
אדעתא דכתובה אתאי או דלמא כל מילי
דאית ליה לאיניש אמר להו לבי דינא
א[ות"ל] הכל מילי דאית ליה לאיניש אמר
להו לבי דינא] ותנו לי כתובתי והתירוני
להנשא מהו הכא ודאי אדעתא דכתובה
אתאי או דלמא^ה הוואיל דלא ידעה במאי
משתריא תיקו: **מתני' והכל נאמנין**
להעידה חוץ מחמותה ובת חמותה וצרתה
ויבמתה ובת בעלה^ה מה בין גט למיתה
שהכתב מוכיח: **גבי' איבעיא להו בת חמיה**
מהו טעמא דבת חמותה משום דאיכא אימא
דסניא לה היא גמי סניא לה והכא ליכא
אימא דסניא לה או דלמא טעמא דבת
חמותה דאמרה קאכלה לגירסנא דאימא הכא
גמי קאמרה אכלה לגירסנא דבי נשאי תא
שמע הכל נאמנין להעידה חוץ מחמש נשים
ואם איתא שית הויין דלמא טעמא דבת
חמותה דאמרה קאכלה לגירסנא^ה (דבי
נשאי לא שנא בת חמותה ולא שנא בת
חמיה^ה והאגן תנן חוץ משבע נשים ההיא ר'
יהודה היא^ה דתנן רבי יהודה מוסף אף אשת
אב והכלה אמרו לו אשת אב הרי היא בכלל

דמי ומאי קושיא דלמא אפילו צ"ה
נינהו דהודו להו וי"ל דצ"ה לא חזרו
זהם מטעם מדרש כתובה אלא
מטעם קל וחומר א"כ התם דחויא
בעלמא הוא דמוקי כבית שמאי
ולמסקנא^י דהדר אתי שפיר כבית
הלל וי"מ ללא דרשי צ"ה מדרש
כתובה כל כך כמו צ"ש ולא יתכן דאי
מסתבר לדרשו ככתובות כמו הכא
אמאי לא דרשי ליה צ"ה ואי לא
מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' צ"ש:
בית הדר' ב. ומינה וכו' נחלקו
צ"ה על הלל רבן שדורש
מדרש כתובה צ"ה המקבל (צ"ח קד).

תוספות ישנים

בה בעל. ותו לי כתובה
איה נאמנת. לומר
דדעתה אכתובה וכו' וזמר
ר"י דהאשה שאמרה לבעלה
גרשתי דלאמנת גרשתי
ותו לי כתובה איה נאמנת
וי"ע לעיל [דף קטז]
לוקמה כהני דפיך
והאימנה כרב המנוגה.
ומשנת (מהאל) [ש] דרב
המנוגה מהני אף לינשא.
ובכתובות [דף כג:] לא
משנתן בן א': דקאבילה
לגירסנא דבי נשא. וא"ת
אמאי לא קאמר כמו כן
דקאכלה לגירסנא דאם
שהרי האב ירש אמה ובנו
(ייסדה) [ייסדו]. וי"ל
כגון שהיה לאמה גנין
דכרין (דחייטו) [דגם
נטלין] מה שהביא חכם:
ההוא גדי' לומר לפי
פניו שאתה טון לב
לעומק ולפסויר הוא
עומד לך ל"א אם רבו
מספיר לו פניו הוא ממש
ואם לאו אינו ממש: טו
מסקא אדעתא דמית בעלה
ופלה קמי אחיו (ז) וי"ל
דהתם נמשא אפי' מסקא
אדעתא טפי אצל שאת
חמות לכלמה היא מממת
דלא מסקא אדעתא טולי
האי וא"ת חמותה ונת
חמותה גמי קיאל לה משום
דלכלה לגירסנא לאחר
מיתה וי"ל דחמות מיירי
שמת בעלה ובת חמותה (ז)
דהשמת קאללה לגירסנא
דאם:

דקאמר התם הלל היה דורש לשון
הדיוט אנשי אלכסנדריא היו מקדשים
נשותיהם ובשעת כניסתן לחופה צאו
אחרים וחוטפין אותן כו' ומלא כתוב
בהן לכשתנשאי לי תיהיו לי לאנתו
ואומר ר"י ללא דמי דתם דלמי
הדבר ידוע ומוכיח שהיו כותבין
בשציל שחוטפין להן אצל הכא
כשתנשאי לאחר היינו על ידי עדות
צדקה ולא ע"י דבר אחר וצ"ש כסבי
דמ"מ תנשאי לאחר קרינא ציה"ז:
ח"וין מחמותה בו' ויבמתה. פי'
שרוא לקלקלה לפי שיראה
שימות בעלה או יצמה ויהיו צרות וז'
לוא ופסי' לשמואל דאמר לעיל בסוף
האשה רבה (דף יט.) דאינה כאלת
איש א"כ כשיצא היצט תהא מותרת
לחזור מ"מ מתכוונת היא לצינשה
ועוד שמא יחולץ לה בעלה ותנשא
לאחר אז אסורה ליה ולזה ולא תפול
עוד לפני בעלה לייבס וא"ת והלא
כשמעידה על יצמה שמת שמת
ייצמנה בעלה ותהא צרתה ללאמר
וי"ל שאינה חוששת בך כיון שידעת
שבעלה חי ויחזור ולנסוף יקלקלה:
והא' תנו חוץ מו' נשים. אממתי
פיך דלא קמני אלא חמש:
לאו

(א) ר"ל מה דאמר עמ' דמנאן
דמנתי לה ארשא אחיא כרב
המנוגה אלמא דדוקא אם
נשאת לה תנא וע"ש בתוס'
ד"ה אית ליה דרויך.
(ב) חסר כאן וי"ל וא"ת נללה
הצאה לאחר מתאן פשוט ליה
לקמן דאינה נאמנת וי"ל
דהתם דהוא עצמה דגופה
מסקא אדעתא טפי אצל שאת
חמותה לכלמה הוא מממת
ממון ולא מסקא וכו' וכו'
ברש"י.
(ג) נראה דצ"ל ובת חמותה
מיירי שמת איה דהשמת
קאללה וכו'.

בת הבעל כלה הרי בכלל חמותה ור' יהודה בשלמא חמותה סניא לה לכלה
דאמרה קאכלה לגירסני אלא כלה מאי טעמא סניא לחמותה בשלמא בת
הבעל דסניא לאשת האב דאמרה קאכלה לגירסני דאם אלא אשת האב מאי
טעמא סניא לבת הבעל אלא מאי מוסף תרתי אלא כלה מ"ט סניא לחמותה
דמגלה לבנה כל דעבדה אשת אב גמי סניא לבת הבעל דמגלה לאביה כל
דעבדה ורבנן^ב במים הפנים לפני כן לב האדם לאדם ורבי יהודה ההיא
בדברי תורה כתיב אמר רב אחא בר עויא בעי במערבא חמותה הבאה לאחר
מיכן מהו מי מסקה אדעתה דמית בעל ונפלה קמי יבם וסניא לה או לא
ת"ש

הללו שאדם צופה בהן ורואה בהם פנים כפניו אם הוא שוחק הם שוחקות ואם הוא עוקם הם עוקמות כן לב האדם לאדם האחר אם הוא
אוהב את זה או גם (א) זה הוא אוהבו ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו הלכך לא צעי לאוספיניהו דמטעמא קמא שמעינן דאין נאמנות דכיון
דחמותה סניא לכלה משום דקאכלה לגירסנא כלה גמי סניא לחמותה דסניא לה וכיון דבת הבעל סניא לאשת אב אשת אב גמי סניא לה
לדידה: **בדברי תורה כתיב.** לפי פנים ולב שאתה נותן לתורה לבך עומד לך להעמיד גירסא אם יגעת בה תמנא אם לא יגעת
לא תמנא [ומגילה ו צ]. ל"א אם רבו מסביר לו פנים הוא מנחם ואם לאו אינו מנחם מצדו: **חמותה הצאה לאחר מתאן מהו.** אם יצמנה
היא ולא אם בעלה ושמת סופה להיות חמותה מי נאמנת לומר מת בעליך והתייבמתי לבני או חללי והנשאי לאחר: **מי מסקה.**
הך אם יבס אדעתה דלמא מייט בעל ונפלה קמי יבס צרה וקאללה לגירסנא ומתכוונת לקלקלה מעכשיו כדי שלא תתייבס
עוד לבנה או לא. ואע"ג דצרה הצאה לאחר מיכן פשיט לן כדאמר צממתי ויצממה דהיינו משום צרות העמידות לצב התם
הוא דלערא דגופה הוא ומסקא אדעתה טפי אצל שאת חמותה לכלה מחמת ממון הוא ולא מסקא אדעתה כולי האי או לא:
אמרה